

prof. dr hab. Urszula Bartkiewicz

Warszawa 18 maja 2024 r.

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

RECENZJA

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

Pani dr Annie Krzysztofik - Buczyńskiej

w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne

Zleceniodawca opinii:

Senat Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku na podstawie Uchwały nr 236/2023 w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Pani dr Annie Krzysztofik-Buczyńskiej

Przepisy prawne obowiązujące na dzień wszczęcia postępowania habilitacyjnego:

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,

Uchwała nr 193/2022 Senatu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 14 listopada 2022.

Podstawowe dane o Habilitantce:

Wykształcenie

- 1990 ukończenie z wyróżnieniem Państwowej Szkoły Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Tarnowskich Górach, klasa fortepianu mgr Haliny Gacki-Krzysztofik,

- 1996 ukończenie z wyróżnieniem Państwowej Szkoły Muzycznej Stopnia Podstawowego i Licealnego im. F. Chopina w Bytomiu, klasa fortepianu mgr Marii Zegalskiej,
- 2001 ukończenie z wyróżnieniem jednolitych studiów magisterskich, 2002 ukończenie studiów podyplomowych w zakresie pedagogiki instrumentalnej – gra na fortepianie w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie Filia w Białymstoku, klasa prof. Jana Kadłubskiego,
- 2008 ukończenie z wyróżnieniem jednolitych studiów magisterskich, specjalność gra na klawesynie w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie Filia w Białymstoku, klasa prof. dr hab. Lilianny Stawarz,
- **2015** uzyskanie stopnia **doktor sztuki**, w dziedzinie sztuki muzyczne, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie. Promotor: prof. dr hab. Lilianna Stawarz, recenzenci: prof. dr hab. Leszek Kędracki, prof. dr hab. Marek Toporowski.

Tytuł pracy doktorskiej:

Między klawesynem a fortepianem – różnice w interpretacji na podstawie wybranych utworów.

Z a t r u d n i e n i e

- 2001-2012 nauczyciel gry na fortepianie w Prywatnej Szkole Muzycznej I st. nr 3 w Białymstoku
- 2003 i nadal: Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku, wykładowca na umowach czasowych (2003-2012), wykładowca na etacie (2012-2015), adiunkt (2015 i nadal),
- 1999 i nadal: Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki im. Stanisława Moniuszki w Białymstoku (do 2010 nosząca nazwę: Orkiestra Symfoniczna i Filharmonia Podlaska) , muzyk orkiestrowy, pianista-klawesynista, korepetytor.

OSIĄGNIĘCIE ARTYSTYCZNE, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy

Przedstawione do oceny osiągnięcie artystyczne jest zarejestrowane na płycie CD pod tytułem **TOMASZ KAMIENIAK – UTWORY NA KLAWESYN. Anna Krzysztofik-Buczyńska klawesyn**. W jego skład wchodzi następujące kompozycje:

- **Koncert na klawesyn i orkiestrę smyczkową op.78 (2021/2022), prawykonanie**

cz. I *Ardito*

cz. II *Moderato*

cz. IV *Allegro marcato*

Anna Krzysztofik-Buczyńska – klawesyn, Mirosław Jacek Błaszczuk – dyrygent,
Orkiestra Opery i Filharmonii Podlaskiej – Europejskie Centrum Sztuki im. St.
Moniuszki w Białymstoku

- **Sześć poważnych utworów na klawesyn lub fortepian op.47 (2011 rev.2021)**

1. *Etiuda – Quasi Alkan*

2. *Elegia*

3. *Scherzo*

4. *Trauermarsch*

5. *Chorał*

6. *Postludium. Kiedy myśli stają się nieznośne.*

Anna Krzysztofik-Buczyńska – klawesyn

- **Siedem Bagateli na klawesyn op. 70 (2019)**

1. *Lento di antico*

2. *Andante monotamente*

3. *Deciso e spigoloso*

4. *Andante*

5. *Tempo di marcia*

6. *Andante cantabile*

7. *Vivace*

Anna Krzysztofik- Buczyńska – klawesyn

● **Anioły Kolorów na chór żeński i klawesyn** lub fortepian lub harfę op. 80 (2022)
do słów wiersza Zbigniewa Stryja, prawykonanie fonograficzne

Anna Krzysztofik-Buczyńska – klawesyn,

Międzyszkolny Chór Żeński przy III LO im. K.K. Baczyńskiego w Białymstoku pod
dyрекcją prof. Anny Olszewskiej.

Pozostałe dane CD **TOMASZ KAMIENIAK – UTWORY NA KLAWESYN**:

● realizacja dźwięku, montaż, mastering – Grzegorz Falkowski i Amadeusz Buczyński,

● miejsce nagrania, termin, instrument - Opera i Filharmonia Podlaska Europejskie
Centrum Sztuki im. St. Moniuszki w Białymstoku:

- nagranie live prawykonania *Koncertu na klawesyn i orkiestrę smyczkową* – 1 kwietnia
2022, klawesyn firmy Neupert model Blanchet o dyspozycji 8', 8', 4', L,

- nagranie *Siedmiu Bagateli na klawesyn i Sześciu poważnych utworów na klawesyn
lub fortepian* - maj 2022, klawesyn firmy Neupert model Blanchet o dyspozycji 8', 8',
4', L,

- nagranie *Aniołów kolorów na chór żeński i klawesyn* – czerwiec 2022, klawesyn firmy
Wittmayer model Ruckers o dyspozycji 8', 4', L, wyposażony w naturalne ptasie pióra
(plektra),

● strojenie instrumentów – Amadeusz Buczyński,

● autor tekstu wprowadzenia *Odkrywając piękno. Twórczość klawesynowa Tomasza
Kamieniaka* – Marcin Łukaszewski,

● opracowanie graficzne – Paweł Buczyński.

Osiągnięcie artystyczne w postaci albumu płytowego pt. **TOMASZ KAMIENIAK –
UTWORY NA KLAWESYN** przedstawia interpretacje utworów współczesnego

kompozytora Tadeusza Kamieniaka w wykonaniu Anny Krzysztofik–Buczyńskiej - klawesyn. Muzyczna edukacja i wieloletnia fascynacja oraz doświadczenie w zakresie klawesynowego wykonawstwa historycznie poinformowanego pozwoliły Habilitantce na stworzenie znakomitej interpretacji niezwyklego zestawu utworów napisanych przez działającego w Berlinie muzyka – pianisty i kompozytora. Dwa z nich – *Koncert na klawesyn i orkiestrę smyczkową* oraz *Anioły kolorów na chór żeński i klawesyn* powstały na zamówienie Habilitantki. Całość dzieła artystycznego obejmuje kompozycje prezentujące trzy różne obszary brzmieniowe, a mianowicie:

- klawesyn koncertujący z orkiestrą w *Koncertie na klawesyn i orkiestrę smyczkową* op. 78 (z 2021/2022 r.), prawykonanie live,

- klawesyn solowy w dwóch cyklach tj. *Sześć poważnych utworów* na klawesyn lub fortepian op. 47 (z 2011, rev. 2021 r.) i *Siedem Bagateli* na klawesyn op. 70 (z 2019 r.) oraz

- klawesyn towarzyszący w utworze *Anioły kolorów* na chór żeński i klawesyn lub fortepian lub harfę do słów wiersza Zbigniewa Stryja op. 80 (z 2022 r.), prawykonanie.

Habilitantka w autoreferacie omawia proces powstawania osiągnięcia artystycznego zaczynając od przedstawienia sylwetki kompozytora. Uzasadnia także wybór właśnie jego utworów. Pisze również o swoim odczytaniu ich przesłania, a także o konsultacjach prowadzonych z kompozytorem.

Interpretując współczesne kompozycje Tadeusza Kamieniaka dr Anna Krzysztofik- Buczyńska stosuje środki i idiomatykę klawesynową wywodzące się z praktyk historycznych. Odwołują się one do natury, a poprzez środki retoryczne wciągają słuchacza w muzyczną narrację pozwalającą na poruszanie jego duszy różnorodnymi uczuciami. W swojej kreacji dzieła artystycznego Habilitantka ukazała dużą wrażliwość i wyobraźnię brzmieniową, dojrzały smak artystyczny, a także wiedzę i pierwszorzędną umiejętność wykonawczą. Zaowocowały wykreowaniem wysokiej jakości koncepcji i realizacji artystycznej dzieła. W świetnym *Koncertie klawesynowym* Habilitantka w sposób emocjonujący, żywiołowy i zróżnicowany brzmieniowo prezentuje partię klawesynu w doskonałym partnerstwie z orkiestrą. W solowych *Sześciu poważnych utworach* efektownie, z wielką biegłością przedstawia *Etiudę*, z którą kontrastuje spokojna, pełna zadumy i tęsknoty *Elegia*. Po niej następuje szybkie i kapryśne *Scherzo*, po czym nastrój radykalnie zmienia poważny marsz żałobny

Trauermarsh. Kolejne dwa utwory – *Chorał* i *Postludium*. Kiedy myśli stają się nieznośne - zatrzymują słuchacza w nastroju spokojnym, poważnym i melancholijnym. *Siedem Bagateli* na klawesyn Anna Krzysztofik-Buczyńska zinterpretowała jako „urokliwe drobiazgi, momenty muzyczne” o znacznie większym – niż w *Sześciu poważnych utworach* - ładunku pozytywnych emocji. W wykonaniu Habilitantki słychać dużą różnorodność retorycznych środków ekspresji, które pozwalają słuchaczowi chłonąć muzykę i delektować się nią. Również ostatnia pozycja dzieła artystycznego jest niezwykle kreatywną. To utwór na chór żeński i klawesyn lub fortepian lub harfę *Anioły kolorów* do słów wiersza Zbigniewa Stryja. Habilitantka do współpracy artystycznej zaprosiła Międzyszkolny Chór Żeński przy III LO im. K.K. Baczyńskiego znakomicie poprowadzony przez prof. Annę Olszewską. Wykonanie tej świetnej kompozycji w tak doskonałej interpretacji jest głębokim przeżyciem duchowym dla słuchacza i zostaje w nim na długo.

Dr Anna Krzysztofik - Buczyńska – artystka, badacz, wszechstronny muzyk, w każdym utworze składającym się na osiągnięcie artystyczne **TOMASZ KAMIENIAK – UTWORY NA KLAWESYN** przedstawiła przekonującą interpretację, uzyskując wspaniałe rezultaty artystyczne. We wszystkich utworach szczególne wrażenie zrobiły na mnie pełne różnorodnych afektów brzmienia klawesynu i wszelkie związane z tym dynamiczno – kolorystyczne efekty. Zarówno w prezentacjach solowych, jak i w utworach ze współdziałaniem zespołu, na artystyczną jakość wpłynęły takie czynniki wykonawcze jak odpowiednie i dogłębnie przemyślana artykulacja, frazowanie i organizacja czasu, oraz doskonale zgranie wszystkich wykonawców w kompozycjach zespołowych. Sugestywny przebieg napięć budujących ekspresję muzycznej wypowiedzi w każdym z prezentowanych utworów powoduje, że całość dzieła artystycznego wciąga słuchacza, pozwalając mu przeżyć coś wartościowego i niebanalnego.

Słowa wielkiego uznania należą się Orkiestrze Opery i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku prowadzonej przez dyrygenta Mirosława Jacka Błaszczaka oraz Międzyszkolnemu Chórowi Żeńskiemu przy III LO w Białymstoku prowadzonemu przez dyrygentkę Annę Olszewską.

Cenne jest także umieszczenie w książeczce do CD tekstu Marcina Łukaszeńskiego pozwalającego słuchaczowi na pełniejszą percepcję dzieła artystycznego.

Przedstawione do oceny osiągnięcie artystyczne dr Anny Krzysztofik - Buczyńskiej uważam za dokonanie **oryginalne, stanowiące znaczny i twórczy wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne**. Ukazuje dojrzałość wykonawczą i twórczą Habilitantki. Dzieło, będąc wysokiej jakości dokonaniem artystycznym, w bardzo atrakcyjny sposób upowszechnia wspaniałą muzykę.

AKTYWNOŚĆ ARTYSTYCZNA, NAUKOWA, DYDAKTYCZNA HABILITANTKI

Swoją działalność artystyczną dr Anna Krzysztofik - Buczyńska prowadzi jako klawesynistka - solistka i kameralistka. Często występuje także jako pianistka-kameralistka, organistka, a także grająca na czeleście. Wykonuje również utwory na klawikordzie oraz dyryguje. Na intensywną i wielostronną aktywność artystyczną Habilitantki składają się koncertowe realizacje artystyczne w postaci recitali klawesynowych, koncertów solowych z towarzyszeniem orkiestry, a także koncerty kameralne. Dużą część zawodowej działalności Habilitantki wypełniają prezentacje artystyczne związane ze stałym zatrudnieniem w Operze i Filharmonii Podlaskiej - Europejskim Centrum Sztuki im. Stanisława Moniuszki w Białymstoku (OIFP-ECS) oraz w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina (UMFC) Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku. Niemniej jednak aktywność artystyczna Habilitantki znacznie wykracza poza te ramy. Po uzyskaniu stopnia doktora w 2015 r. Habilitantka występowała w wielu prestiżowych salach, m.in. w licznych cyklach koncertowych w Białymstoku, w tym w Galerii im. Słędzińskich, w Auli Magna Pałacu Branickich, w Muzeum Podlaskim- Ratuszu Miejskim, w Sali Koncertowej UMFC Wydz. Instr.-Pedag., w Sali Koncertowej OIFP-ECS, w Starym Kościele Farnym, a także w innych miastach, m.in. w Sali Koncertowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach, w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego w Warszawie, w Pałacu w Rybnej -Instytucji Kultury Miasta Tarnowskie Góry, w Letniej Rezydencji Branickich w Choroszczu, w Ostrołęce w Parafii pw. św. Antoniego Padewskiego, w Wysokich Mazowieckich w Parafii pw. św. Jana Chrzciciela, w Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego w Łomży.

Bogaty repertuar klawesynowy Habilitantki zawiera solowe i kameralne kompozycje z okresu od XVI do XXI wieku, w tym prawykonania, a także realizacje basso continuo.

Ponadto w repertuarze Habilitantki znajdują się liczne dzieła kameralne, orkiestrowe, operowe oraz musicalowe, a także bajki muzyczne wykonywane na fortepianie, organach i czeleście. Habilitantka współpracuje z wieloma znakomitymi muzykami, m.in. Joanną Motulewicz - mezzosopran, Romanem Hoffmannem- wiolonczela, Amadeuszem Buczyńskim – skrzypce, skrzypce historyczne oraz zespołami m.in. z Zespołem Muzyki Dawnej *Consort 415*, Zespołem Muzyki i Tańca Dawnego *Capella Antiqua Bialostociensis*, *Capellą Braniciana*, Polską Orkiestrą *Sinfonia Iuventus* im. J. Semkowa, Filharmonią Śląską w Katowicach, Filharmonią Kameralną im. W. Lutosławskiego w Łomży. Habilitantka współpracuje także z wieloma dyrygentami. Są to m.in. Mirosław Jacek Błaszczyk, Jacek Rogala, Anna Olszewska, Robert Kadara, Andrzej Kosendiak, Jan Miłosz Zarzycki.

Habilitantka brała udział w następujących nagraniach CD oraz filmów :

- CD *Wojciech Kilar Missa Pro Pace* DUX 2017 (Joanna Woś – sopran, Małgorzata Walewska- mezzosopran, Paweł Brożek – tenor, Rafał Siwek – bas, Chór i Orkiestra Symfoniczna OIFP-ECS w Białymstoku, dyr. Mirosław Jacek Błaszczyk, partia fortepianu – Anna Krzysztofik-Buczyńska;
- CD *Paweł Łukaszewski Symphony of Angels (nr 3), Symphony of Eternal Life (nr 6)* DUX 2021 Anna Mikołajczyk-Niewiedział – sopran, Chór i Orkiestra Symfoniczna OIFP-ECS w Białymstoku, dyr. Mirosław Jacek Błaszczyk, partia fortepianu – Anna Krzysztofik – Buczyńska;
- CD *J.A.C. de Seixas 12 Toccat na klawesyn solo*, materiał edukacyjny OIFP-ECS w Białymstoku wydany w roku 2019, Anna Krzysztofik-Buczyńska - klawesyn i opracowanie lekcji muzycznych, Ilona Karpiuk i Joanna Głuszek – redakcja i czytanie lekcji;
- 9 filmów popularyzujących wybrane zagadnienia muzyki dawnej z udziałem Anny Krzysztofik-Buczyńskiej – klawesyn solo lub w partnerstwie z innymi muzykami, zrealizowanych na zamówienie i wyemitowanych na profilu Facebook OIFP-ECS w Białymstoku, marzec-czerwiec 2020;
- Publiczny kanał You Tube ***Buczyńscy baroque music***, 5 filmów z 6.06.2020, 20.06.2020, 5.07.2020, 6.05.2021, 26.04.2021, Anna Krzysztofik-Buczyńska – klawesyn i klawikord solo, współuczestnicy w utworach kameralnych: Joanna

Motulewicz – mezzosopran, Amadeusz Buczyński – skrzypce barokowe, Paweł Buczyński – montaż i udźwiękowanie filmów, Grzegorz Falkowski – realizacja dźwięku, mastering, Anna Oładakowska, Adam Ostaszewski – kamery, Mateusz Bułatewicz – oświetlenie.

Jak wynika z dokumentacji aktywność artystyczna i badawcza Habilitantki jest realizowana w wielu – poza macierzystą Uczelnią – instytucjach. Są to:

- Opera i Filharmonia Podlaska- Europejskie Centrum Sztuki im. St. Moniuszki w Białymstoku (od 2011 r.),
- Galeria im. Sleńdzińskich w Białymstoku (od 1998 r.),
- Muzeum Podlaskie- Ratusz Miejski w Białymstoku (od 2000 r.),
- Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego w Łomży (od 2016 r.),
- Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu (od 2012 r.),
- Centrum Edukacji Artystycznej – powołanie na konsultanta w 2021 r. oraz prowadzenie warsztatów i seminariów dla nauczycieli i uczniów klas fortepianu i organów w :
 - Państwowej Szkole Muzycznej I st. im. I.J. Paderewskiego w Tarnowskich Górach (14.03.2022),
 - Zespole Szkół Muzycznych im. I.J. Paderewskiego w Białymstoku (7.11.2022),
 - Państwowej Szkole Muzycznej I i II st. w Łomży (1.12.2022).
- Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach (koncert 27.04.2019),
- Fundacja Muzyka z Miłością – udział w koncertach cyklicznych *Ave Maria* (od 2020)
- Dom Kultury Śródmieście – udział w kolejnych edycjach festiwalu *Barokowe ogrody sztuki* (od 2021),
- Polska Orkiestra *Sinfonia Iuventus* im. Jerzego Semkowa (koncert 10.09.2022).

Działalność naukowa i dydaktyczna Habilitantki to m.in. wykłady, udział w konferencjach oraz seminaria dla uczniów i nauczycieli. Dotyczą problematyki muzyki dawnej. Były prowadzone m.in. w UMFC w Białymstoku, w Warszawie, w Państwowej

Szkole Muzycznej I stopnia w Tarnowskich Górach, Zespole Szkół Muzycznych im. I.J. Paderewskiego w Białymstoku, Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Łomży.

Dr Anna Krzysztofik-Buczyńska była promotorem dyplomowych prac licencjackich i magisterskich, a jej studenci klasy klawesynu w UMFC Wydział Instrumentalno – Pedagogiczny w Białymstoku biorą udział w licznych koncertach. Jedną ze studentek – Magdalena Borkowska – osiągnęła także sukces konkursowy na II Konkursie Klawesynowym im. Elżbiety Chojnackiej w Pałacu w Rybnej zajmując II miejsce w grupie V. Przedmioty prowadzone przez Habilitantkę na Wydziale Instrumentalno-Pedagogicznym UMFC to m.in.: Klawesyn główny i dodatkowy, Zagadnienia Wykonawcze Muzyki Dawnej, Akompaniament w klasach saksofonu, oboju, skrzypiec, altówki i śpiewu.

Do ważnych zadań badawczych Habilitantki należy działalność w ramach Koła Muzyki Dawnej UMFC Wydz. Instr.-Pedag. w Białymstoku, na którą składają się m.in. spotkania ze studentami dotyczące zagadnień wykonawczych muzyki od XVI do połowy XIX wieku tzw. *Dawne poniedziałki*. Inną formą dzielenia się rezultatami prac badawczych Habilitantki są artykuły złożone w wydawnictwie Chopin University Press: „Podporządkowanie z zachowaniem indywidualizmu czyli... AKOMPANIATOREM BYĆ i więcej nic...” oraz „Opowieść o muzyce dworu hiszpańskiego w XVII i XVIII wieku”.

Dorobek zawodowy przedstawiony w dokumentacji dowodzi także, że Habilitantka ma bardzo znaczące zasługi jako popularyzatorka sztuk muzycznych. Duże znaczenie dla tych działań ma także fakt, że Habilitantka podejmuje się wszelkich prac, w tym organizacyjnych, związanych z przygotowaniem i realizacją projektów artystyczno-badawczych.

Za prace artystyczne, naukowe i dydaktyczne dr Anna Krzysztofik- Buczyńska w 2016 roku otrzymała Nagrodę II stopnia Rektora Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina.

Reasumując, Pani dr Anna Krzysztofik - Buczyńska przedstawiła oryginalne, posiadające wysokie walory artystyczne osiągnięcie **TOMASZ KAMIENIAK – UTWORY NA KLAWESYN** stanowiące znaczny wkład w rozwój dziedziny sztuk, w dyscyplinie sztuki muzyczne. Aktywność artystyczna i naukowo-badawcza Habilitantki

realizowana w wielu instytucjach ma duże znaczenie dla kultury i jest bardzo istotna dla dyscypliny sztuk muzycznych.

KONKLUZJA

Niniejszym stwierdzam, że przedstawione osiągnięcie artystyczne oraz istotna aktywność artystyczna i naukowo-badawcza Habilitantki są zgodne z Ustawą i spełniają wszystkie przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Z pełnym przekonaniem popieram wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Annie Krzysztofik-Buczyńskiej.

prof. dr hab. Urszula Bartkiewicz

